Wymagania edukacyjne

i sposoby sprawdzania osiągnięć

edukacyjnych z biologii

dla klasy 7 szkoły podstawowej

1. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć biologii w klasie 7, wynikających z realizowanego programu nauczania.

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Metody badań biologicznych	• przeprowadza obserwacje mikroskopowe i makroskopowe preparatów świeżych i trwałych; • wykorzystuje różnorodne źródła i metody pozyskiwania informacji;	• określa problem badawczy, formułuje hipotezy dla prostych obserwacji i doświadczeń biologicznych;	• określa warunki doświadczenia, rozróżnia próbę kontrolną i badawczą;	• analizuje wyniki i formułuje wnioski; • samodzielnie wykonuje proste preparaty mikroskopowe;	• planuje i przeprowadza oraz dokumentuje obserwacje i proste doświadczenia biologiczne; • samodzielnie sprawnie posługuje się mikroskopem świetlnym;
Skóra	• uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze; • podaje przykłady chorób skóry (grzybice skóry, czerniak);	• przedstawia funkcje skóry; • określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem występowania i rozwoju chorób nowotworowych skóry;	• podaje zasady profilaktyki chorób skóry (grzybice skóry, czerniak);	• rozpoznaje elementy budowy skóry;	• określa związek budowy elementów skóry z funkcjami pełnionymi przez skórę;
Układ ruchu	• podaje zasady profilaktyki skrzywień kręgosłupa;	• rozpoznaje elementy szkieletu osiowego, obręczy i kończyn;	• analizuje wpływ aktywności fizycznej na prawidłową budowę i funkcjonowanie układu ruchu;	• przedstawia funkcje kości; określa cechy budowy fizycznej kości;	• przedstawia rolę i współdziałanie mięśni, ścięgien, kości i stawów w wykonywaniu ruchów;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Układ pokarmowy i odżywianie się	• przedstawia przyczyny próchnicy i zasady jej profilaktyki; • podaje przykłady chorób układu pokarmowego (WZW A, WZW B, WZW C, rak jelita grubego) oraz zasady ich profilaktyki;	• rozpoznaje elementy układu pokarmowego; • rozpoznaje rodzaje zębów oraz określa ich znaczenie w mechanicznej obróbce pokarmu; • uzasadnia konieczność stosowania diety zróżnicowanej i dostosowanej do potrzeb organizmu (wiek, płeć, stan zdrowia, aktywność fizyczna itp.), przedstawia i analizuje konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania (otyłość, anoreksja, bulimia, cukrzyca);	• przedstawia funkcje elementów układu pokarmowego; • przedstawia źródła składników pokarmowych (białka, cukry, tłuszcze, witaminy, sole mineralne i woda);	• określa znaczenie składników pokarmowych (białka, cukry, tłuszcze, witaminy, sole mineralne i woda) dla prawidłowego funkcjonowania organizmu; • wyjaśnia rolę błonnika w funkcjonowaniu układu pokarmowego oraz uzasadnia konieczność systematycznego spożywania owoców i warzyw;	• określa związek budowy elementów układu pokarmowego z pełnioną funkcją;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Układ krążenia	• przedstawia społeczne znaczenie krwiodawstwa; • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia tętniczego; • podaje zasady profilaktyki chorób układu krążenia (miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, zawał serca);	• rozpoznaje elementy budowy układu krążenia; • wymienia grupy krwi układu ABO i Rh;	• przedstawia funkcje elementów układu krążenia; • przedstawia zasady prawidłowego pomiaru ciśnienia tętniczego krwi i stosuje się do tych zasad podczas wykonywania pomiaru;	• przedstawia rolę głównych składników krwi (krwinki czerwone i białe, płytki krwi, osocze); • analizuje wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na funkcjonowanie układu krążenia;	• analizuje krążenie krwi w obiegu małym i dużym;
Układ odpornościowy	• uzasadnia konieczność stosowania obowiązkowych szczepień; • przedstawia znaczenie przeszczepów oraz zgody na transplantację narządów;	• rozróżnia odporność wrodzoną i nabytą; • podaje wskazania zastosowania szczepionek;	• określa alergię jako nadwrażliwość układu odpornościowego na określony czynnik;	• wskazuje lokalizację węzłów chłonnych oraz określa ich funkcje; • określa AIDS jako zaburzenie mechanizmów odporności;	• przedstawia istotę działania szczepionek;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Układ oddechowy	• podaje przykłady chorób układu oddechowego (angina, gruźlica, rak płuca) oraz zasady ich profilaktyki;	• rozpoznaje elementy budowy układu oddechowego; • analizuje wpływ palenia tytoniu (bierne i czynne), zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego;	• przedstawia funkcje elementów budowy układu oddechowego;	• przedstawia mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech); • planuje i przeprowadza doświadczenie wykrywające obecność dwutlenku węgla oraz pary wodnej w powietrzu wydychanym;	• określa związek budowy elementów układu oddechowego z pełnioną funkcją; • analizuje przebieg wymiany gazowej w tkankach i w płucach;
Układ moczowy i wydalanie	• podaje przykłady chorób układu moczowego (zakażenia dróg moczowych, kamica nerkowa) oraz zasady ich profilaktyki;	• rozpoznaje elementy układu moczowego; • przedstawia znaczenie badania moczu w diagnostyce zakażeń układu moczowego, kamicy nerkowej i cukrzycy; •	• przedstawia funkcje elementów budowy układu moczowego;	• przedstawia istotę procesu wydalania;	• podaje przykłady substancji, które są wydalane z organizmu człowieka (mocznik, dwutlenek węgla) oraz wymienia narządy biorące udział w ich wydalaniu;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Układ nerwowy	• przedstawia zagrożenia związane z zażywaniem narkotyków, środków dopingujących i dopalaczy;	• rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; • przedstawia sposoby radzenia sobie ze stresem;	• określa funkcje elementów ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; • dokonuje obserwacji odruchu kolanowego;	• opisuje łuk odruchowy i wymienia rodzaje odruchów; • przedstawia znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu układu nerwowego;	• przedstawia negatywny wpływ na funkcjonowanie układu nerwowego niektórych substancji psychoaktywnych: alkoholu, nikotyny (w tym w e-papierosach) oraz nadużywania kofeiny;
Narządy zmysłów	• przedstawia rolę zmysłu równowagi, smaku, węchu i dotyku;	• opisuje wpływ hałasu na zdrowie człowieka; • przedstawia przyczyny powstawania oraz sposoby korygowania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność);	• rozpoznaje elementy budowy oka; • rozpoznaje elementy budowy ucha;	• wskazuje umiejscowienie receptorów właściwych zmysłom równowagi, smaku, węchu i dotyku; • planuje i przeprowadza doświadczenie sprawdzające gęstość rozmieszczenia receptorów w skórze różnych części ciała;	• przedstawia funkcje elementów budowy oka w powstawaniu obrazu; • przedstawia funkcje elementów budowy ucha;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Układ dokrewny	• wymienia gruczoły dokrewne (przysadka, tarczyca, trzustka, nadnercza, jądra i jajniki);	• wskazuje lokalizację gruczołów dokrewnych (przysadki, tarczycy, trzustki, nadnerczy, jąder i jajników);	• podaje nazwy hormonów wydzielanych przez gruczoły dokrewne (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny i progesteron);	• przedstawia rolę hormonów (hormon wzrostu, tyroksyna, insulina, glukagon, adrenalina, testosteron, estrogeny i progesteron);	• przedstawia antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu;
Rozmnażanie i rozwój	• określa rolę gamet w procesie zapłodnienia; • przedstawia zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową; • uzasadnia konieczność wykonywania badań kontrolnych jako sposobu wczesnego wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy i raka prostaty;	• rozpoznaje elementy budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego; • przedstawia cechy fizycznego, psychicznego i społecznego dojrzewania człowieka;	• podaje funkcje elementów budowy układu rozrodczego męskiego i żeńskiego; • wymienia etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód);	• wyjaśnia wpływ alkoholu i nikotyny na rozwój zarodka i płodu;	• opisuje fazy cyklu miesiączkowego kobiety;

Treści nauczania	Niezbędne wymagania – wiedza i umiejętności				
	ocena dopuszczająca *Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:*	ocena dostateczna *Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:*	ocena dobra *Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:*	ocena bardzo dobra *Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:*	ocena celująca *Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:*
Homeostaza	• podaje ogólne zasady przyjmowania leków (zaistnienie wyraźnej potrzeby ich przyjęcia, przestrzeganie zaleceń lekarza).	• uzasadnia, że antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji).	• wyjaśnia, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych i suplementów.	• analizuje informacje dołączane do leków.	• analizuje współdziałanie poszczególnych układów narządów w utrzymaniu niektórych parametrów środowiska wewnętrznego na określonym poziomie (temperatura, ilość wody w organizmie).

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów z biologii w klasie 7

Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

- sprawdziany wiadomości,
- kartkówki,
- odpowiedzi ustne,
- projekty, prace długoterminowe,
- zadania domowe,
- zadania praktyczne (doświadczenia, obserwacje),
- praca na lekcji (np. karty pracy, konstruktywny udział w dyskusji).

Sprawdziany wiadomości:

Zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przeprowadzane po zakończeniu każdego działu. Informacja o sprawdzianie zanotowana jest wcześniej w dzienniku lekcyjnym. Sprawdzian poprzedzony jest lekcją powtórzeniową, podczas której nauczyciel zwraca uwagę na najważniejsze zagadnienia. Sprawdziany wiadomości są obowiązkowe. Nieobecni uczniowie piszą sprawdziany w późniejszym terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli uczeń nie przystąpi do pisania sprawdzianu w wyznaczonym drugim terminie, nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia go na lekcji, na której uczeń jest obecny.

Kartkówki:

Mają na celu sprawdzenie wiadomości i umiejętności z 1-3 ostatnich lekcji. Nie muszą być zapowiedziane. Czas trwania do 15 minut.

Odpowiedź ustna:

Obejmuje zakres programowy aktualnie realizowanego działu. Oceniając odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę: zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem, prawidłowe posługiwanie się pojęciami, zawartość merytoryczną i sposób formułowania wypowiedzi.

Zeszyt przedmiotowy:

Uczeń w sposób estetyczny prowadzi zeszyt przedmiotowy do biologii. Posiada kompletne notatki z lekcji.

Uzupełnienie zaległego materiału:

Uczeń ma trzy dni na uzupełnienie zaległego materiału w przypadku co najmniej tygodniowej, usprawiedliwionej nieobecności. Uczeń uzupełnia braki we własnym zakresie, wybranymi przez siebie metodami (np. pozyskuje notatki z lekcji od innych uczniów z klasy).

Nieprzygotowanie do lekcji:

Uczeń ma prawo do jednokrotnego w ciągu śródrocza zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji (rozumianego jako brak wiedzy z obowiązkowych 3 ostatnich lekcji). O nieprzygotowaniu uczeń informuje na początku lekcji podczas sprawdzania obecności przez nauczyciela. Zgłoszenie nieprzygotowania zwalnia np. z bieżącego pytania ustnego oraz z niezapowiedzianej kartkówki.

Poprawa ocen cząstkowych:

Uczeń ma prawo do poprawy wszystkich ocen cząstkowych ze sprawdzianów, kartkówek, odpowiedzi ustnej. Pierwszy termin poprawy nauczyciel ustala dla całej klasy. Kolejna poprawa jest możliwa po indywidualnym ustaleniu terminu z nauczycielem, który decyduje o formie poprawy oceny. Uczeń powinien poprawiać oceny na bieżąco.

Ocena śródroczna i roczna:

Do ustalenia oceny oceny śródrocznej lub rocznej brane są pod uwagę oceny cząstkowe ze wszystkich form sprawdzania wiedzy. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną ocen cząstkowych. Ocena roczna uwzględnia wszystkie oceny cząstkowe uzyskane przez ucznia podczas trwania całego roku szkolnego.

Skala procentowa:

0-29% - niedostateczny

30-49% - dopuszczający

50-69% - dostateczny

70-85% - dobry

86-97% - bardzo dobry

98-100% - celujący

3. Uczeń lub jego rodzice mogą ubiegać się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z biologii. Szczegółowe warunki i tryb znajdują się w Statucie Szkoły.

Nauczyciele biologii w Szkole Podstawowej nr 61 w Krakowie